

כנודע כי האורות היו בראשונה סתומים, וכחם נעלם בתוכם, ועתה ע"י כתישה זו, נגלה אורם לאין קץ, ועי"כ נגדל גופא דז"א, כמבואר אצלינו במקומו ט) והנה הנותן צדקה גם הוא יהיה עד"ה, כי גם אם יראה בעיניו שהוא מפזר ממונו, אינו אלא מוסיף בטימונו.

עוד כוונה אחרת, דע כי אות צדי שבתובת צדקה, מורה על היות זו"ן אחר באחור, וזהו ציור אות צ': יוד ונון כפופה, הפוכות פניהם זו מזו, ועומדים אחר באחור. ואות ד', מורה על היות אז הנקבה דלה וענייה. ואות קוף, מורה על היות רגלה הארוך מתפשט ויורד בקליפות, ואף כי באות ק' יש בחי' זווג גרוע, עכ"ז מורה על הנזכר, ולכן צריך לתקנה בזווג העיקרי, ותחזור להיות ה' של צדקה, כי אז הוראת זווג אמיתי, ומה שהיתה ד' וק' וצ', נעשית ה', כנזכר בסבא דמשפטים בענין יהודה. י)

ודע כי ק' של צדקה, היא בבחי' קי"ן, כי שם נתפשטה זוהמת הנחש. וה' של צדקה, היא בהב"ל, וע"י נתינת הצדקה, יכוין כי התפשטות רג"ל הקוף היוצא אל הקליפות, מתעלה ועולה למעלה ונעשה ה', ועי"כ אין הקליפות נאחזים בה. כ)

ושמעתי בשם החכם ה"ר אברהם זכיתו ז"ל, טעם למ"ש במשנה (פאה פ"ח), היו לו מאתים חסר דינר, אפילו אלף נותנין לו כאחת, הרי זה יטול. לפי שהצדקה בגימטריא מאתים חסר דינר, ונמצא כי אז הוא צריך ליטול צדקה ואם יש לו ר' שלימין עבר מכלל צדקה ולא יטול.

מצות זכירת יציאת מצרים. כתיב למען תזכור את יום צאתך מארץ מצרים כל ימי חייתך. טעם זכירת יצ"מ מכל שאר הגליות: בבל, ומדי, ויון. נודע, כי ארץ מצרים טמאה מכל ארצות ח"ל, ונקראת ערות הארץ. ושכינה

הם א"ש. והנה א"ש ול"ו, גימטריא השחיטה. אח"כ תכוי, כי שתי התיבות האלו יחד, והם על השחיטה, הוא גימטריא תל"ז, והם ב"ש אל בפשוטו ובמילואו, כזה: אל אלף רי"ז (וכל אחד מהם מספרו רי"ו, ושני פעמים למד, וכל אחד מהם מספר ה' הרי רי"ז בגימטריא) תבל, ותוסיף מספר ה' הרי תל"ז, כמספר על השחיטה. ובענין אלו הה' הנוספים, אני מסופק אם הוא ארבעה כוללים של שני שמות, אל פשוטים ושנים מלאים, ועם הכללות הרי ה'. או אם נאמר, שתוסיף א' יתירה בעל השחיטה, העולה תל"ח עם הכולל, ואז תוסיף ג"כ ששה אותיות מלוי שם א"ל על החב"ל שלהם, ויהיו תל"ח. ודרך הא' נלע"ד יותר אמיתי, כפי הכתוב בקונטריסי.

מצות הצדקה. כתיב נתון נתון לו כו'. ובוה יתבאר פסוק, יש מפזר ונוסף עוד, הנדרש ברז"ל על ענין הצדקה. וניישב פשט דבריהם ז"ל, כפי דרך הסוד ממש. והוא, כי היסוד דאימא שבתוך ז"א, או היסוד עצמו דז"א, הוא הנקרא גבאי צדקה, הגובה כל האורות, ואח"כ הוא הנותנו ומחלקו לעניים, שהם מבחי' המלכות, כי היסוד הוא הצדיק, הנותן צדקה אל המלכות, הנקראת צדק, ועי"כ נעשית צדקה בתוספות ה' כנודע. והנה הצדקה שנותן להם הם החסדים היורדין ביסוד ז"א כנודע, אשר ע"י נפילתם שם בכח במרוצה ירידתם שם כנודע ח) הנה הם מתפררין לפירורין וקיים, ומתפורין בו. כי לכן היסוד נקרא כתיב, נזכר בפרשת פנחס, בפסוק ועשירית האיפה, יתיש כתישן, שהם החסדים הנכהשין בו פירוויין דקים, ועי"כ מתפורין ויוצאין והולכים נוקבא, וז"ס הצדקה ונתינתה.

והנה כפי הסברא היה נראה, שאורות חסדים נתמעטו מן ז"א עי"כ, ולכן הודיענו, י יש מפזר שהוא היסוד כנזכר, ואדרבא חמת הפיזור היה נוסף עוד ממה שהיה,

הגהות זמראה מקומות

(י) אות קס"ד ובדפו"י תחלת דף קד. שער הכוונות דרושי הלילה דרוש ו' ד"ה ועתה נבאר. (כ) ספר הלקוטים פרשת ראה על פסוק פתוח תפתח.

ח) ע"ה ח"ב שער כ"ה: דרושי הצלם פ"ב. ע"ה הקדמות דף שכ"ח ט"ב. ט) ע"ה ח"ב שער כה: דרוש הצלם פ"ב ג' ושער ההקדמות ז"ת

כנודע, (מ) ואינו נכנס ליענש שם ח"י, כי אדרבא בהכנסו שם מצננין לו גיהנם, ואינו יכול לשלוט בו. אבל סיבת כניסתם שם הוא ללקט משם בשמות הנתונות בין הקליפה אשר בגיהנם, ומעלין אותם משם למעלה עמהם, ונכנסין בסוד מ"ן, ונתקנין שם ע"י המיד, ואז באות לעוה"ז בגופות התחתונים, כשאר בשמות ישראל, ונמצא שהצדיקים בחייהם ובמיתתם, הם עושים פעולה זו לברר את הנשמות מבין הקליפות בהיותם גולים בין האומות.

וזהו סוד, עת אשר שלט האדם באדם לרע לו, ר"ל: אשר שלט האדם דקליפה באדם דקדושה, שהם הנשמות, כי הם לרע לו, לאדם דקליפה, כי שליטת הקליפות על ישראל בעת הגלות, הוא לרע להם, כי ע"כ מוציאים מתוכם נשמות הטהורות, ולרע להם היתה שליטתם.

וא"ת ומה אכפת להם בכך, דע כי הקליפות הם מתים, ואין להם חיות מצד עצמן כלל, ולכן הנקבה נקרא מו"ת, והדכורא צלמות, הנזכר פרשת פקודי, ולא עוד, אלא שהרשעים בחייהם נקראים מתים, לפי שנשמתם הקדושה מצד אלהים חיים, נסתלקה מהם ע"י חטאם, ונודע כי נשמתם נמשכה דרך היסוד, הנקרא א"ל ח"י, ואז נכנסה בהם נפש של הקליפה הנקראת מות או צלמות, ולכן נקראים בחייהם מתים, ולכן כל תאוות הקליפות והיצה"ר הוא, לרדוף אחר האדם ולהחטיאו לתועלתם, כי אוחזין בנשמות הקדושה הנקרא חיים, וניזונין מהם, ועל ידיהם הם חיים, והנשמות בתוך הקליפות, עומדות כנשמה בגוף המחיה אותו ממש, ולכן רודפים כל החיצונים ונדבקים בכל מקום שיש קדושה, כנודע כי הדבק בהם נדבק בחיים, והפורש מהם כפורש מחיים, ובוה אל תתמה, איך הקליפות רודפים כ"כ להחטיא את בני האדם, ולהכעיס לבוראם, אבל הם מוכרחים לתועלת עצמם, להתקיים ולחיות.

גלתה עמהם במצרים, כמ"ש אנכי ארד עמך מצרימה, ונודע מ"ש בזוהר פרשת בא, כמה מיני קטרין וכשפים עשו המצריים, ע"י כחות הטומאה, לשעבדם שלא יוכל אפילו עבד א' לצאת משם, גם נודע מה שנתבאר אצלינו, בטעם שכינה בגלות מה עניינו, כי הנה הסיבה היא שע"י חטא אדה"ר, עירב טוב ברע, וכל הנשמות של קדושה גפלו לתוך הקליפות, ואין בהם כח לצאת משם, לולא רחמיו יתברך, שבכל צרתם לו צר, ושכינת עוון הולכת עם ישראל בגלות תוך הקליפות, וכיון שנכנסת במקומם, ומלקטת אותם הנשמות משם, והנה הקליפות הם שבעים, כנגד ע' אומות, וצריכין ישראל לגלות בין כלם, כדי ללקט הנשמות שנפלו בתוך כל קליפה שבהם, וכאשר יגמר לקיטת כל הנשמות, מן הע' אומות, אז הוא זמן דמטו רגלין ברגלין, הנזכר בפרשת פקודי, ואז יתקיים מקרא דכתיב בלע המות לנצח כו'.

וזה"ש כי בד' רוחות השמים כו', כי הוצרכו ישראל לילך בגלות, בכל ד' רוחות השמים, בכל ע' אומות, ואין צורך שכולם יחד יגלו בין כל אומה ואומה, אמנם כיון שאיש א' מישראל לבדו, גלה באיזה אומה, נחשב כאלו כל ישראל גלו, (ל) וכמו שאדה"ר פגם בכל העולמות, לכן כשנפלו ממנו הנשמות הכלולות בו אל הקליפות, נתערבו בד' רוחות העולם, אשר מכלם נטל עפרו כנודע, וכל א' מע' שרים של אומות העולם, שהם כללות הקליפות כולם, כל א' לקח חלקו, ואותם הנשמות אין כח בהם לצאת משם, אלא בכח מצות ותפלות ישראל, והם מבררין אותם מתוך הקליפה, ומוציאים אותם משם, ומעלים אותם למעלה בבחי' מ"ן כנודע, וכל זה ע"י תפלתם של ישראל.

וכיוצא בזה ג"כ עושים הצדיקים בעת פטירתם, כי אין לך כל צדיק וצדיק שאינו מוכרח ליכנס לגיהנם, שהוא מדור הקליפה

הגהות ומראה מקומות

(מ) ספר הלקוטים תהלים סימן פ"ד בפסוק

עוברי בעמק הבכא, ובפסוק גם ברכות יעטה.

(ל) מדרש רבה שיר השירים פרשה ב' י"ט.

די דהבא. אבל בגלות יון ואדום, לא גלו עשרת השבטים, כי כבר הגלם סנחריב כנודע, ואינם מכלל הראש הכולל כל ישראל. אמנם שם נתפזרו ונתערבו ניצוצות אותם ב' שבטים וחצי, שגלו ביניהם, ומכ"ש שאר האומות שאינם רק ענפים ובחי' פרטיים, ומי שצריך גולה שם הוא לבדו, והדברים מבוארים.

ועתה נבאר ענין גלות מצרים, למה נזכר יותר מכל שאר הגליות, והטעם הוא, כי במצרים היו כל ניצוצות הראש של כל ישראל מעורבין בהם, ולא נגאלו משם עד שיצאו ונתבררו מתוכם כל הנשמות, וז"ס וינצלו את מצרים, שעשאוה כמצולה שאין בה דגים, שהם ישראל הנרמזים בדגים, וידגו לרוב, או כמצודה שאין בה דגן, הם ישראל הנרמזים כדגן, כמ"ש קודש ישראל לה' ראשית תבואתה, וכתוב אוכלי עמי אכלו לחם וכו'. משא"כ בכל השלשה גאולות, של בבל ומדי ויון, שלא נגאלו לגמרי מתוכם, ונשארו בחי' קצת נשמות שלא נתבררו לגמרי, וכדוגמתה נשארו ישראל למטה תחת יד בבל ומדי, ולא עלו בכנין בית שני כנודע, כדי לברר הנשאר שם. האמנם כללות ישראל יצאו מן גלותם, ולכן נקרא גאולות, אבל אינם שלימות כגאולת מצרים.

וזהו טעם איסור לא תוסיפו לראותם כו', כי כיון שכבר נתברר כל הנשמות מתוך קליפה ההיא, כל החזור שם להשתעבד תחת יד הקליפה ההיא, מחלל הקדושה והשכינה ללא צורך, ומכניעה תחת יד קליפה.

ובזה יתבאר טעם חומר הזכרת זכירת מצרים, מכל שאר הגליות, כי היא לבדה גאולה שלימה אמיתית. ואמנם הגאולה העתידה גדולה אף מגאולת מצרים. והטעם הוא, כי הנה בגאולת מצרים, אעפ"י שלא נשאר בה בעצמה שום ניצוץ של קדושה, כי הכל נתברר כנזכר, עכ"ז עדיין בכל הארצות כולם זולת מצרים, לא נתבררו חלקם, אשר נתערבו בתוכם מזמן חטא אדה"ר.

ובזה תבין סיבת עונש הרשע בעת שחוטא, כמה וכמה ראוי ליענש, כיון שחילל והכניס הקדש בחול, ומחיה הקליפה, וממית את הקדושה, בהכנסה תוך המות. גם בזה תבין, איך ע"י חטא אדה"ר, גרם כל הגליות עד ימות המשיח.

ועתה צריכין אנו לבאר, למה לא נזכרו רק ד' גליות: בבל, ומדן, ויון, ואדום, כיון שגלו ישראל בכל ע' אומות כנודע. גם נבאר, למה באלו הד' גליות גלו כל ישראל, אך בשאר האומות לא גלו כולם, אלא כיון שגלה שם אחד מישראל, נחשב כאלו כולם גלו כנ"ל. והענין הוא, דע, כי כמו שבקדושה, יש ד' אותיות ההוי"ה, שהם השרשים, אשר מהם מתפשטים ע"ב הוי"ו"ת, וע"ב שמהן נ) שהם ענפי השרשים הנזכר. והם הם ד' נהרות הגן, כנודע. כן בקליפות, יש ד' נהרות, פישון וגיחון כו', שהם השרשים, ומתחלקים לע' אומות. וכמ"ש רז"ל (מד"ר פט"ז) שם האחד פישון, זו מלכות בבל. ושם הב' גיחון, זו מלכות מדי כו'. ולהיות כי כל הע' כלולים בד' נהרות האלו, ולכן כל ישראל גלו בכל אומה מאלו הד', שהם בבל ומדי כו'. אבל שאר ע' אומות, הם פרטיים וענפים, וכל אומה מהם לקחה חלק פרטי מן הנשמות, ולכן אין כל ישראל צריכין לילך בגלות שם, זולתי אותם בני אדם אשר נפלו ניצוצות נשמותיהם באומה ההיא, הם הצריכין לגלות שם, כדי לברר ולהוציא משם ניצוצותיהם שנפלו שם. ובה תבין ענין גלות מצרים, שקדם לכולם, לפי שהוא רמוז בנהר הראשון העליון שבהם. ובתחלה יורדת השכינה, ומתלבשת וך הקליפה הנקראת ראש, והולכת ונכנסה ודרגה אחר מדרגה, עד סיום הרגלים. וכד וטי ברגלים, כדין כתיב, ועמדו רגליו ביום הוא גו', (זכריה י"ד) כנזכר פרשת פקודי ו' רנ"ח. ולכן בגלות מצרים ובגלות בבל, לו כל ישראל כולם, להיות כי מצרים היא ראש, גם בבל כתיב בה, אנת הוא רישא

הנהרות זמראה מקומות

(ג) לקוטי תורה דפוס ווילנא דף ו' פרשת בראשית ד"ה ראוי לדעת.

שבכלם לא נתבטלה האומה ההיא ששיעבדה
בישראל, כי בהיותם משועבדים להם, כדן
זנבא שליט, שהם הקליפה ההיא השולטת על
הקדושה, וכל השפע כולו נמשך אליה, וממנה
נמשך לשאר האומות חלקם.

וזה סוד אומרם ז"ל, (סנהדרין דף ק"ד)
כל המיצר לישראל נעשה ראש, כי מצרים
נקרא בית עבדים, ובגלות ישראל במצרים,
מלכו בכיפה, ואחר שיצאו ישראל מתוכם,
וניטלה חיותם מתוכם, נשפלו, כמ"ש מן
הממלכות תהיה שפלה וגו'. אבל לא נתבטלה
האומה ההיא לגמרי, כי עדיין שורש הקליפה
שבע' אומות קיימת, ונשמות הקדושה בתוכם,
והם נותנין למצרים חלק שפע, ומצרים טפלים
אליהם. ועד"ז בבל ומדי ויון, כתיב הן ארץ
כשדים זה העם לא הי', ובגלות ישראל בתוכם
מלכו בכיפה, ובצאת ישראל מתוכם, חזרו
לשפלותם, ולא נתבטלו. ועד"ז בכל אומה,
בזמן שליטתה על ישראל. ואח"כ נשפלת. אבל
לעתיד לבא, שכל הקדושה תתברר מתוך כל
הע' שרים, יסתלק כל חיותם, ואין להם שום
יניקה ושום חיות כלל, ואז יתבטלו הקליפות
הנקראים מות לגמרי, כמ"ש בלע המות לנצח
וגו', לא יהיה גלות אחריה לעולם.

ובזה יתבאר טעם, למה גאולת מצרים
היה אחריה חפסק, וחזרו ישראל לגלות בין
העמים, כדי לברר שאר הנשמות שבשאר
האומות. אבל גאולה העתידה, ואין אחריה
הפסק עוד גלות אחר, לפי שאין בן דוד
בא, עד שיכלו כל הנשמות להתברר מכל
האומות כולם, בסוד ושב וקבצך מכל העמים
אשר הפיצך גו'. ולכן לא יאמר עוד חי ה'
אשר העלה את ישראל ממצרים, כי אם חי ה'
אשר העלה גו' מארץ צפונה ומכל הארצות
אשר הדחתים שם גו', והיא גאולה כוללת
בכל הע' שרים שבקליפות.

גם בזה יתבאר טעם, מש"ה ועת צרה
היא ליעקב גו', וכתיב כי יבא כנהר צר גו',
ובא לציון גואל גו', ונודע ומפורסם בדברי
רז"ל, תוקף הצרות העצומות שיהיו לישראל
בחבלי המשיח, והטעם הוא, כי אז סיום
ברירת הקדושה אשר ברגלין דאדם דקליפה,
ושם תגבורת החיצונים, וחלישות הקדושה
המועטת אשר שם, וכאשר יושלמו רגלין
להתברר, כדן כתיב בלע המות לנצח, כמבואר
במקומו.

וגם בזה יתבאר, ענין כל הגאולות שעברו,

פרשת שופטים

נכנסו עמהם, כי הלא הם למטה מן הנה"י.
ואלו ב' המלכיות הם בחי' ב' העטרות, של
שני היסודות דאו"א כנודע.
והנה בחי' נה"י דאבא או דאימא, שהם
ספירות זכרים, הם בו"א לצורכה, ולצורך
היותם כלים אל ג' מוחין שבו כנזכר. אבל
ב' המלכיות הם נוקבין כנודע, ואינן לצורך
ז"א עצמו, אמנם הם מוציאין לחוץ בחי'
לאה, אשר אחורי הדעת דז"א, כי המלכות
קשורה ביסוד, ולכן לאה קשורה באחורי

(ס) מצות ולא ירבה לו נשים. נודע מ"ש
רז"ל, (סנהדרין דף כ"א) שהמלך מותר לישא
ח"י נשים. וראיתי לכתוב טעם אל חשבון
הזה. דע, כי בהתלבש המוחין דז"א מצד
אבא, בנה"י דאבא. המוחין דיליה דמצד אימא,
בנה"י דאימא. ואח"כ מתלבשים נה"י דאבא,
תוך נה"י דאימא. ואח"כ מתלבשין הנה"י
דאימא, עם כל הבחי' הנזכר אשר בתוכם,
ונכנסין תוך ז"א, ונקראים צלם דאבא וצלם
דאימא, ומוכרח הוא שגם שני מלכיות דאו"א,

הנהות ומראה מקומות

(ס) שער הפסוקים וישב דף פ"ח ד"ה והנה בחי' היסוד. ופרשת בלק דף קפ"א ד"ה ונמצא כי